

Курей О.В.

студентка;

Антонюк О.С.

старший викладач,

ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТАВНЕНСЬКОЇ ОТГ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ

Реформа з децентралізації, яка проводиться в Україні, включає велику кількість різносторонніх заходів, серед яких важливе місце займає перерозподіл повноважень, а головне – фінансових ресурсів між різними рівнями влади. В даний період триває перший етап реформи, який передбачає формування самостійних територіальних громад. У визначенні поняття «самостійна громада» чітко вказується на те, що вона повинна мати фінансову автономію. З метою збільшення доходів територіальних громад Верховна Рада України внесла зміни до Бюджетного кодексу та Податкового кодексу країни. Бюджетна децентралізація, безумовно, сприяла зростанню доходів територіальних громад, насамперед за рахунок податкових надходжень.

Теоретичні засади реформування фінансових відносин, питання бюджетної децентралізації, реформування міжбюджетних відносин, ризики та проблеми бюджетної децентралізації як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях розкриті у дослідженнях Г. Возняка та І. Строняньської. Міжнародний досвід бюджетної децентралізації і можливості його використання в Україні викладені у роботах Б. Данилишина, В. Пилипів, О. Россоляк та І. Марціясь. Окремі аспекти фінансового забезпечення розвитку територіальних громад відображені у роботах І. Пелехатого, І. Строняньської, О. Пелехатої, О. Власюк.

Сучасна держава як складне і багатостороннє явище розглядається з різних точок зору: управлінської, економічної, юридичної, історичної. Вивчення держави в сучасних умовах із застосуванням різних підходів дозволить уникнути вузького і одностороннього погляду, як на саму державу, так і на виникаючі в його рамках проблеми. Однією з таких проблем для більшості демократичних країн в останні десятиліття стала проблема перерозподілу управлінських функцій і повноважень, або децентралізація.

Процес децентралізації органів влади закономірний – це якісне зрушення, який можливий при певних кількісних змінах в суспільстві,

результат величезної трансформації державної влади, поділу влади, демократизації суспільства, придбання населенням політичних прав і свобод, введення приватної власності, процесу роздержавлення і приватизації, розпаду над централізованої тоталітарного держави. Децентралізація, в свою чергу, передбачає структурні зміни в системі державного управління, пов'язані з наданням більшої самостійності низовому рівню управлінської ієрархії (в т.ч. функціональної, матеріальної, фінансової, адміністративної), з метою більш якісного врахування інтересів місцевих громад у вирішенні місцевих питань, і, відповідно, підвищення добробуту суспільства в цілому. Також необхідно відзначити, що дослідження процесу децентралізації вимагає поглибленого розгляду специфіки місцевого самоврядування, розвиток якого є один з основоположних моментів самої децентралізації.

В умовах децентралізації завдання керівника визначити стратегічний напрямок, заручитися згодою підлеглих, дати їм гроші і повноваження і залишити в спокої. Госпрозрахунок по-американськи зачіпає проблеми внутрішнього корупційного ринкового духу, внутрішньо фірмового маркетингу, активізації ролі кожного працівника в управлінні.

Таким чином, децентралізація – це перш за все характеристика відносин між керівниками різного рівня в системі управління підприємства. Децентралізація – це не заперечення управління, а його нова якість, що дозволяє в кінцевому підсумку максимізувати сукупні доходи підприємства. Децентралізація управління впливає на організаційну структуру підприємства, а саме сприяє більш чіткому, формалізованому визначенню всіх рівнів управління і всіх підрозділів [9].

Незважаючи на складні виклики та перешкоди, Україна впевнено не лише декларує, але й просувається в напрямі європейської інтеграції. Це говорить про силу європейської мрії українського народу, яка дозволяє будувати нову та сучасну країну незважаючи на складнощі. Основними та пріоритетними напрямками реалізації положень політичної асоціації є проведення в Україні ряду реформ: конституційної та виборчої реформи; впровадження регіональної політики європейського зразка; реформа системи запобігання та боротьби з корупцією та реформа у сфері державного управління [10].

Починаючи з 2017 року Україна помітно продвинулась у реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади. Так, зокрема, у сфері децентралізації прийнято багато важливих законів, які визначають: статус старост, їх коло повноважень та підстави і порядок дострокового припинення повноважень; добровільне приєднання територіальних громад до вже утворених об'єднаних територіальних громад (ОТГ); особливості об'єднання територіальних громад, розташованих на територіях суміжних районів; щодо

добровільного приєднання територіальних громад 242 сіл, селищ до територіальних громад міст республіканського Автономної Республіки Крим, обласного значення [8].

Продовжується процес добровільного об'єднання територіальних громад. За рік кількість ОТГ зросла майже вдвічі – з 366 до 731 громад. За даними Держстату станом на 01.05.2018 року 3399 територіальних громад об'єдналися у 731 ОТ, при цьому 7540 територіальних громад залишаються необ'єднаними, тому проблема і досі лишається актуальною. Завдяки фінансовій децентралізації відчутно зросли доходи місцевих бюджетів, зокрема власні доходи зросли на 45,4 млрд. грн. або 31% (порівняно з 2016 роком), а частка місцевих бюджетів (включаючи трансферти) вперше сягнула майже 50% від зведеного бюджету [1].

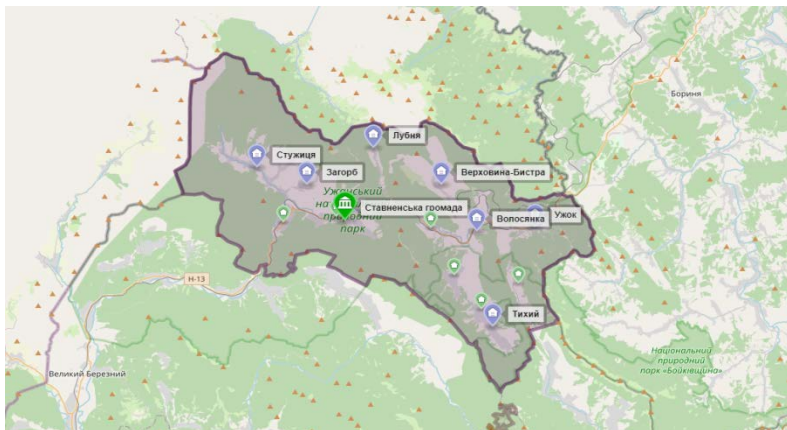
Крім того, більш ніж удвічі збільшилася державна підтримка територіальних громад – із 7,3 до 16,1 млрд. грн. Вирішити питання зміни системи органів влади на районному рівні, перерозподілу та розмежування повноважень і ресурсів, а також меж самих районів, має зареєстрований у Верховній Раді законопроект № 6636 [2, с. 10]. При цьому, не варто забувати, що це лише часткова реалізація реформи, повне її втілення стане можливим лише після внесення відповідних змін до Конституції України, а також прийняття нових законів щодо адміністративно-територіального устрою, діяльності префектів, служби в органах місцевого самоврядування тощо.

Що стосується Ставненської ОТГ у Закарпатській області у її підпорядкуванні такі 12 населених пунктів: Ставне, Верховина-Бистра, Волосянка, Луг, Загорб, Жорнава, Лубня, Стужиця, Тихий, Гусний, Сухий, Ужок (див. рис. 1).

Утворена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання Ставненської, Верховино-Бистрянської, Волосянківської, Загорбської, Лубнянської, Стужицької, Тихівської і Ужоцької сільських рад Великоберезнянського району. Головою об'єднаної територіальної громади є Мандрик Іван Іванович. Загальна кількість населення громади – 8270 осіб [7] (див. рис. 2).

Отже, реформа децентралізації передбачає конкретні кроки щодо підвищення якості життя в громадах, вона має чіткі рамки і концептуальне наповнення. Оскільки Ставненська ОТГ ще лише недавно створена, то існує низка серйозних питань, які потребують негайного вирішення. Зокрема це фінансування закладів освіти, культури та медицини. Працівники цих установ проходять ідентифікацію у банківських установах для затвердження їхнього проживання на території певного ОТГ. Проблемним питання в даний період залишається працевлаштування місцевого населення. Вирішенням даної ситуації зайнялись місцеві та іноземні інвестори, які проєктують на території ОТГ оздоровчі комплекси, готелі та сонячні електростанції.

Дані проекти зможуть підвищити економічний потенціал Ставненської ОТГ, а також дадуть велику кількість робочих місць для місцевого населення.

**Рис. 1. Населені пункти у підпорядкуванні ОТГ:
Ставненська громада**

Джерело: розроблено автором за даними [9]

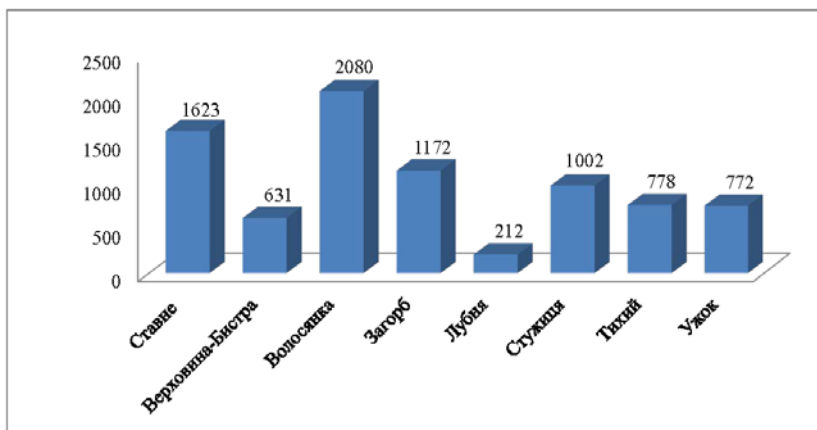

Рис. 2. Кількість осіб у населеному пункті

Джерело: розроблено автором за даними [7]

Список використаних джерел:

1. Аналіз використання бюджетних коштів по місцевих бюджетах Закарпатської області (Загальний фонд) // Офіційний веб-сайт Обласної державної адміністрації Закарпатської області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.carpathia.gov.ua/ua/524.htm>
2. Батажок С.Г. Доходи місцевих бюджетів як основа фінансової незалежності органів місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [file:///C:/Users/User/Downloads/frvu_2016_2_23%20\(2\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/frvu_2016_2_23%20(2).pdf)
3. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI // Верховна Рада України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
4. В Ужгороді з'ясували чому закарпатські ОТГ демонструють непрозорість роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://akm.rv.ua/archives/2298>
5. Василенко Д. Бюджетна децентралізація як спосіб реалізації бюджетної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://naub.ua.edu.ua/2015>
6. Дюг Ю. В Ужгороді з'ясували чому закарпатські ОТГ демонструють непрозорість роботи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kolona.net/v-uzhgorodi-zyasovuvai-chomu-zakarpatski-otg-demonstruyut-neprozorist-roboti/>
7. Офіційний сайт Децентралізація влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.decentralization.gov.ua/region/item/id/5>
8. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05.02.2015 р. № 157-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
9. Формування об'єднаних територіальних громад: стан, проблемні питання та шляхи вирішення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/terutor_gromad-86ead.pdf

Саковець Т.О.

студентка,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ СІЛЬСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Важливим індикатором соціального розвитку населення є стан його здоров'я. Від нього безпосередньо залежить відтворюваність населення та продовження нації. Виявлення причин смертності населення є необхідним етапом під час створення програм регіонального розвитку, адже людина в таких програмах має поставати ключовим елементом.